1. Комаренко Т. О. Духобори, духоборці. Енциклопедія історії України: у 10 т. / редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. К.: Наук. думка, 2004. Т.2: Г-Д. 518 с.
2. Хрящевська Л. Переселення менонітів у південні райони України. «Краєзнавство», 2009, № 1–2. Центральний державний архів вищих органів влади України, ф. 1, оп. 2, спр. 3273, арк. 66–67.
3. Ногайці. Українська мала енциклопедія: 16 кн: у 8 т. / проф. Є. Онацький. Буенос-Айрес, 1962. Т. 5, кн. IX : Літери На-Ол. С.1152.
4. Нікітенко К. Трагедія менонітів. «Дзеркало тижня» [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://risu.ua/tragediya-kolonistiv_n80827

Науковий керівник: *Мельник О.О., к.і.н.; доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук, Таврійський державний агротехнічний університет імені Дмитра Моторного*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ПОРІВНЯЛЬНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА І МОВОЗНАВСТВА

Ускова С. О., *svetlanauskova43@gmail.com*
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

«*Компаративістика»*, або «*Компаратистика»* частіше відома як наукова дисципліна, метою якої є виявлення міжлітературних зв'язків на основі зіставлення творів та явищ національних письменств одного чи різних історичних періодів [3]. Паралельно з нею розвивалося порівняльне мовознавство (в українській мові вживають термін мовознавча компаративістика), що упродовж свого існування отримувало різні визначення [1]..

Початок порівняльного літературознавства було покладено в XVI ст., коли створювались граматики національних мов Європи. Порівняльно-історичне мовознавство з'явилося після відкриття європейцями санскриту, літературної мови давньої Індії. Ще в XVI столітті італійський мандрівник Філіппо Сассетти зауважив схожість індійських слів з італійськими і латинськими. Початок порівняльно-історичного мовознавства було покладено в XVIII столітті Вільямом Джонсом [2, с.25].

В Україні компаративістика формується в останній третині XIX ст. Вітчизняні зачинателі – М. Драгоманов, М. Дашкевич, І. Франко та ін. (праці з фольклористики й літератури) [3]. Перший або ранній (чи класичний) етап розвитку (остання третина XIX – поч. XX ст.) звертає на себе увагу недосконалістю компаративістських технік у роботах тогочасних науковців.

Другий етап розвитку компаративістики – 20-ті рр. XX ст. (С. Маслов, В. Перетц, А. Шамрай та ін.). М. Возняк розвиток української літератури (до XVIII ст.) висвітлював як у контактно-генетичному, так і в типологічному аспектах («Історія української літератури»). О. Білецький та його учні визначали головні аспекти подальших компаративістських студій в Україні, вважаючи обов'язковим урахування суспільно-історичних, соціальних і художньо-естетичних критеріїв при оцінці та встановленні впливів, спільності й своєрідності процесів.

Порівняльне мовознавство ж зазнало розвитку в області лексики: глосарії до текстів на класичних мовах. Дані глосаріїв зводилися в словники двох видів: глосарії на окремі тексти і глосарії на багато текстів, так як запозичення в масовому порядку проникали в рідну мову.

Третій і четвертий етапи розвитку – 30-ті – поч. 50-х рр. XX ст.; 1953 – кінець 80-х рр.: розпочався тиск на вітчизняну компаративістику («псевдонауку») паралельно з процесом розгрому української культури, учені-компаративісти нерідко зазнавали репресій [3]. П'ятий етап розвитку компаративістики в Україні: початок 90-х – наші часи. Усередині мовознавства і літературознавства сформувалися спеціальні дисципліни. Бажано вказати на порівняльно-історичний підхід [1], що передбачає аналіз літературних явищ на основі

подібності, які засновані на їхній спорідненості (близькості за походженням) та спілкуванні (контактах).

Щодня в Україні та й в усьому світі порівняльне мовознавство і літературознавство (компаративістика) набуває більшого значення та стає невід'ємною частиною гуманітарних досліджень.

Список використаних джерел:

1. Адамович А.Є. Романи М. Шолохова і М. Стельмаха: проблеми національної специфіки: дис. ... канд. філологічних наук: 10.01.05. Запоріжжя: Запорзький національний університет, 2010. 205 с.
2. Бровко О. О. Основи компаративістики: навч. посіб. К, 2012, С.14-29.
3. Ковалик І.І., Самійленко С. П. Загальне мовознавство: Історія лінгвістичної думки. К., 1985. С. 53-91.

Науковий керівник: *Адамович А. Є., к.філол.н., доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННІ ЗМІСТУ ПІД ЧАС ПЕРЕКЛАДУ

Хачко В.О., lerahachko@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Переклад є засобом культурного осмислення світу, розширення колективної пам'яті людства та відіграє важливу роль у сучасній літературі.

Переклад художніх творів є найбільш складним. Художній переклад – це завжди взаємодія і взаємовплив культур, до яких належить текст оригіналу й текст перекладу. Цей вплив не можна звести тільки до мовної взаємодії, він охоплює всі сторони життя, відображені в художньому творі, особливий національний колорит, своєрідність оригінального твору [2].

Перекладна література – найбільш адаптований набуток чужих культур завдяки особливому матеріалу цього мистецтва – мові. Картина (модель) світу оригінального твору накладається на картину (модель) світу інших культур [1].

Першим етапом процесу перекладу є сприйняття тексту, що містить у собі складний процес розумової діяльності, процес аналізу та синтезу інформації. «Це не тільки повне розуміння оригінального тексту, а й відчуття його образного та емоціонального впливу» [2]. Другим етапом є відтворення тексту іншою мовою, що є також складним процесом аналізу та синтезу, який відбувається у свідомості перекладача.

Під час письмового перекладу «перекладач може користуватися прямими міжмовними трансформаціями чи вільно інтерпретувати текст оригіналу» [3].. Вибір того чи іншого засобу перекладу залежить від функціонального стилю, до якого належить текст оригіналу, адже будь-яка мова характеризується стилістичною диференціацією, кожен стиль має певні жанри, які характеризуються лексичними та граматичними особливостями.

Отже, тексти визначають підхід та вимоги до перекладу, впливають на вибір засобів і визначення рівня еквівалентності перекладу оригіналу. Критерії точності перекладу є предметом постійних дискусій. Буквальний переклад, навіть зі споріднених мов, практично неможливий, а дослівне калькування фразеологізмів призводить до комічних ефектів. Вільний переклад використовує образні засоби, невластиві першотворові, з метою відтворити визначальні змістові особливостями [3].

Багато дослідників пропонують оцінювати переклади за критеріями «точність» і «вірогідність». Вірогідність – це художність, якість. Точність – збереження обсягу, форми тощо [4]..